

Tyrimas „Kokioje aplinkoje nori veikti vaikai?“

Įvadas

Vaiko pažinimo objektas – visas pasaulis, žmogus kaip gamtos ir visuomenės dalis, jo veikla, darbai, dora, tradicijos, papročiai, šventės ir kt. Ikimokyklinėse įstaigose siekiama, kad vaikas susipažintų su materialiuoju pasauliu, artimąja jį supančia aplinka; kad kartu formuotųsi ir dorinis, estetinis santykis su tikrove. Sukurti ugdomąją aplinką, tinkamą vaikams augti ir ugdytis, tyrinėti, pažinti pasaulį, bendrauti ir bendradarbiauti tarpusavyje ir su suaugusiais, yra svarbus lopšelio-darželio įstaigos uždavinys. Saugi, jauki, žaisminga, estetiška, mobili, lanksčiai keičiama aplinka pagal vaiko poreikius, orientuota į vaiko ugdymosi tikslus bei jo amžių, padeda vaikams jaustis šeiminingais. Vaiko aplinkos pažinimas yra vienas pagrindinių pasaulio pažinimo būdų, todėl be galo svarbu šią sritį tobulinti. Įstaigai svarbu tiek tėvų, tiek vaikų nuomonė, dėl šios priežasties atliekamas tyrimas „Kokioje aplinkoje nori veikti vaikai?“

Tyrimo metodika ir organizavimas

Tyrimo objektas. Aplinkos pažinimo technologijos.

Tyrimo objektas. Lopšelio-darželio „Sadutė“ vaikai.

Tyrimo tikslas. Išsiaiškinti kokios aplinkoje nori veikti vaikai? Kokios pažinimo technologijos taikomos vaikų ugdymo(si) procese ikimokyklinės ugdymo įstaigoje.

Tyrimo uždaviniai:

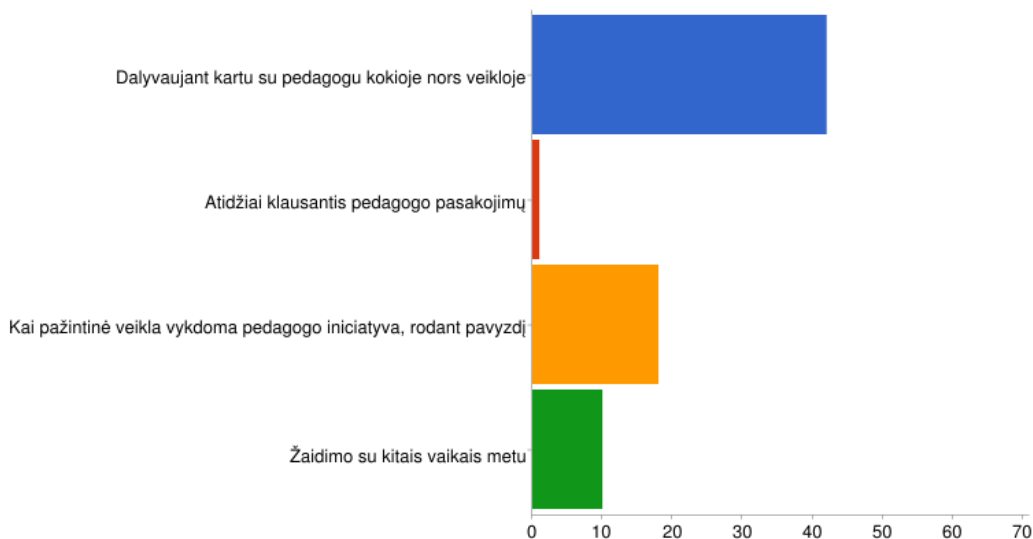
1. Atskleisti kokios aplinkos pažinimo technologijos taikomos ikimokyklinės ugdymo įstaigoje.
2. Išsiaiškinti tėvų ir vaikų nuomonę apie aplinkos pažinimo technologijas ir jų taikymą ikimokyklinės ugdymo įstaigoje
3. Atlikti duomenų analizę, pateikiant tyrimo rezultatus, bei juos apibendrinant ir interpretuojant.

Tyrimo metodas ir eiga. Tyrimas buvo atliktas 2020 lapkričio/gruodžio mėnesiais. Tikslinio pokalbio metu su vaikais buvo siekiama išsiaiškinti kokią pažinimo veiklą dažniausiai vaikai renkasi ikimokyklinės ugdymo įstaigoje. Buvo apklausti „Žibuoklių“, „Rugiagėlių“, „Pienių“, „Rūtų“, „Ramunėlių“ ir „Linėlių“ grupės vaikai.

Apklausa tėvams buvo sukurta per apklausa.lt. Tyrime dalyvavo 71 tyrimo dalyviai(tėvai) bei 6 grupių vaikai.

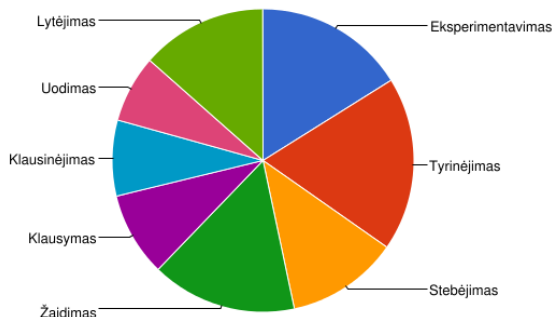
Tyrimo rezultatai

Vaikai skirtingose situacijose aplinką pažįsta įvairiais būdais. Taigi, kokiais būdais vaikas pažįsta aplinką? Išrinkite Jums svarbiausią teiginį.

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Dalyvaujant kartu su pedagogu kokiaje nors veikloje	42	59.2%
Atidžiai klausantis pedagogo pasakojimų	1	1.4%
Kai pažintinė veikla vykdoma pedagogo iniciatyva, rodant pavyzdį	18	25.4%
Žaidimo su kitais vaikais metu	10	14.1%

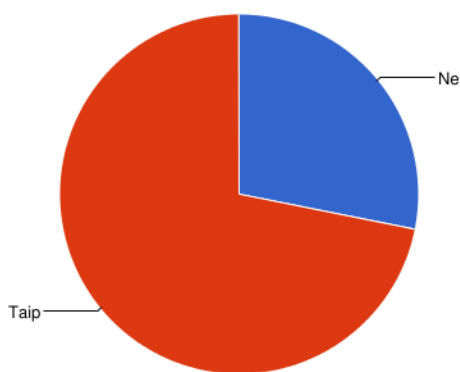
Kokie, jūsų nuomone, taikytini ugdymo(si) būdai yra tinkamiausi pažinčiai su aplinka ikimokyklinio amžiaus vaikams (išrinkite kelis jūsų nuomone svarbiausius)?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Eksperimentavimas	54	16.2%

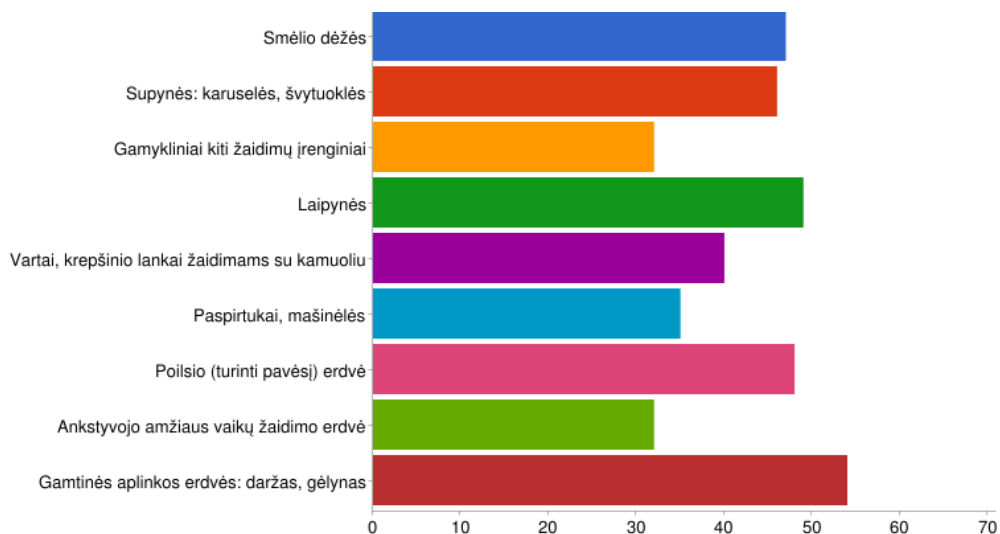
Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Tyrinėjimas	62	18.6%
Stebėjimas	40	12.0%
Žaidimas	52	15.6%
Klausymas	30	9.0%
Klausinėjimas	27	8.1%
Uodimas	24	7.2%
Lytėjimas	45	13.5%

Remdamiesi savo praktika atsakykite: ar vaikai savarankiškai stebi gamtos reiškinius?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Ne	20	28.2%
Taip	51	71.8%

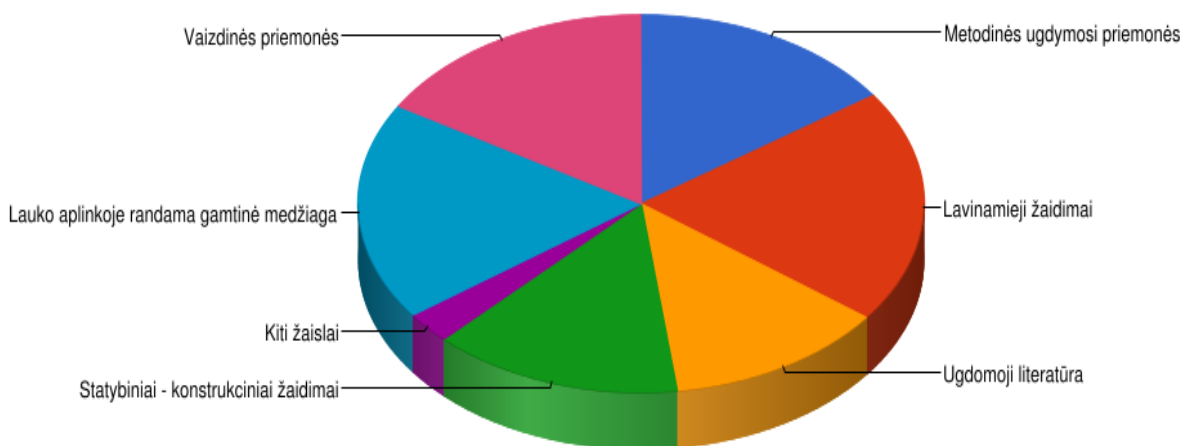
Kokia Jūsų nuomone turėtų būti tinkama vaikų pažinimui ugdyti/plėtoti ikimokyklinio ugdymo įstaigos lauko aplinka? Kas joje turėtų būti? (pasirinkite kelis, Jūsų nuomone svarbiausius teiginius)

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
--------------------	--------	----------

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Smėlio dėžės	47	12.3%
Supynės: karuselės, švytuoklės	46	12.0%
Gamykliniai kiti žaidimų įrenginiai	32	8.4%
Laipynės	49	12.8%
Vartai, krepšinio lankai žaidimams su kamuoliu	40	10.4%
Paspirtukai, mašinėlės	35	9.1%
Poilsio (turinti pavėsį) erdvė	48	12.5%
Ankstyvojo amžiaus vaikų žaidimo erdvė	32	8.4%
Gamtinės aplinkos erdvės: daržas, gėlynas	54	14.1%

Pasirinkite, kiek labai žemiau vardinamos priemonės yra svarbios vaikų kokybiškam aplinkos pažinimui? (pasirinkite kelis, Jūsų nuomone svarbiausius teiginius)

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Kiti žaislai	8	2.7%
Lauko aplinkoje randama gamtinė medžiaga	56	18.7%
Lavinamieji žaidimai	60	20.0%
Metodinės ugdymosi priemonės	46	15.3%
Statybiniai - konstrukciniai žaidimai	43	14.3%
Ugdomoji literatūra	38	12.7%
Vaizdinės priemonės	49	16.3%

APIBENDRINIMAS

Kokioje aplinkoje nori veikti vaikai?

Tėveliai atskleidė, jog svarbu įvairovė, kūrybiškumas, mobili ir lengvai pertvarkoma aplinka, kuri atliepia vaikų poreikius. Svarbios tyrinėjimo erdvės, kurioje yra įvairių žaidimų erdvių (sporto, meno, mokslo, gamtos ir t.t.) Paaikškėjo, jog laukas itin didelę reikšmę turi. Lietimo užsiėmimai. Smulkiosios motorikos žaidimai. Pedagogo rodoma iniciatyva pažinimui. Įvairios žaidimo formos.

Apibendrinus tėvėlių apklausos rezultatus, galime teigti, jog vaikas aplinką pažista: visais pojūčiais tyrinėja tai, kas yra aplink – įsižiūri, įsiklauso, uodžia, ragauja, liečia; stebi atsiradimą, pokyčius, pavadina, apibūdina, klausinėja, aiškina; skaičiuoja, matuoja; renka, gretina, lygina, grupuoja, kolekcionuoja, modeliuoja. Susipažinti su aplinka vaikui padeda pedagogo taikomos aplinkos pažinimo technologijos.

Apklausus vaikus, paaikškėjo, jog beveik visi vaikai teigė, kad nori eiti į darželį ir jiems čia patinka. Daugelis vaikų nori lankyti darželį dėl draugų, žaislų ir priemonių, žaidimų. Iš diskusijos rezultatų paaikškėjo, kad vaikams patinka žaisti lauke futbolą, krepšinį, suptis sypynėmis, žaidimai smėlio dėžėje. Patinka „Kalbos kampelis“, nes yra įvairių knygų ir jas galima vartyti. „Stalo žaidimų kampelis“, nes yra daug žaidimų, „Kūrybinių darbų“, nes galime kurti. Grupėse patinka žaisti su lėlytėm, mašinėlėm, stalo žaidimais, kaladėlėmis ir lego. Patinka skaityti pasakas, dainuoti, šokti, piešti, lipdyti. Paaikškėjo, kad vaikai labiausiai žaidžia stalo žaidimų erdvėje, menų erdvėje ir labai patinka sportuoti. Vaikams erdvėse patinka žaisti ir bendrauti. Žaisti vaikams patinka ir vieniems ir su draugais. Grupės veiklos kampeliai vaikams patinka. Atskleistas slaptas oras, kad lubas ir sienas nudažyti kitom spalvom su pieštukais. Vaikai į klausimą – Kokių žaislų ir priemonių norėtum įsigyti grupėje? – tai knygų, mašinėlių, kompiuterį, lego, pianiną, lėlių namo, drabužėlių, šautuvų, kaladėlių, mašinėlių, lėlių, robotų, traktorių, stalo žaidimų, žaidimų ar mašinėlių su nuotoliniu pulteliu valdomų, barbių, kortų. Ką norėtum pakeisti grupės aplinkoje, dauguma vaikų atsakė, jog viskas patinka, tačiau pasiūlymų pateikė – jog norėtum didėlių sėdmaišių ir televizoriaus, įvairių lego, norėtum atsivežti dviratį ar paspirtuką, naujo kilimo grupėje ir pakeisti šiukšlių dėžę.

Taigi, apibendrinant gautus tyrimo rezultatus galima teigti, kad ikimokyklinių ugdymo įstaigoje dominuoja mokytojas, kuris kuria aplinką ir ją turtina technologijomis. Galima teigti, kad dažniausiai vaiko pasirenkama veikla yra inicijuota mokytojo. Mokytojas kuria aplinką, modeliuoja vaiko veiksmus, organizuoja patį pažinimo procesą, skatina vaiką būti aktyviu, palaiko ir padeda realizuoti sumanymus. Šioje veikloje pedagogas apgalvoja lankščią veiklos strategiją, kad kiekvienas vaikas galėtum pasirinkti tai kas jam labiausiai įdomu, kas statintum jį būti aktyviu:

tyrinėjant, eksperimentuojant, išbandant. Mokytojas yra pasiruošęs bendradarbiauti, išgirsti, matyti vaiką ir jo poreikius. Vyrauja pažinimas per žaidimus – tokia veiklos formos, kuris sudaro sąlygas smalsiai žvelgti į pasaulį, bendradarbiauti, išlaikyti norą atrasti, išmokti ką nors naujo ir tobulėti. Žaidimas vaikų yra labiausiai mėgiama ir pagrindinė veikla. Jo metu vaikas jaučiasi laisvas, jis laisvai ir nevaržomai gali realizuoti savo sumanymus, laisvai gali keisti vietą bei priemones. Kuo daugiau vaikas gali savarankiškai netrukdydamas kitiems ją keisti, ugdytis, tyrinėti, pažinti pasaulį, bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais, tuo geresnės ir palankesnės sąlygos mąstyti. Vaikas atsiskleidžia stebėdamas ir tirdamas aplinką, pažindamas ją ir aktyviai joje dalyvaudamas.

Stengtis, kad vaikai labiau pasitikėtų savo jėgomis, kad jaustųsi laisvi ir nevaržomi, kad turėtų savo nuomonę ir mokėtų ją išreikšti, kad noriai dalyvautų veiklose.

Mūsų tikslas sudaryti tinkamas sąlygas taip, kad vaikas savarankiškai pats galėtų tyrinėti, eksperimentuoti, pažinti pasaulį. Kuriant palankias veiklos erdves, turime atsižvelgti į tai, ar jos skatintų vaiko aktyvumą, savarankiškumą, tenkintų norą žaisti, bendrauti, bendradarbiauti.

Mokytojų uždavinys – padėti vaikams ugdytis, nukreipti jų ugdymąsi reikiama linkme, drąsinti vaikus.